REIZEN
IN
WEST-INDIË,
EN DOOR
EEN GEDEELTE VAN
ZUID- EN NOORD-AMERIKA;
DOOR
G. B. BOSCH,
PREDIKANT EN SCHOOLOPZIENER TE CURAÇAO.

TWEEDE DEEL.

NA. B75 II

ST THOMAS.

UTRECHT,
L. E. BOSCH.
MDCCCXXXVI.

bedenkingen. Na van alle kanten de zaak bekeken te hebben, kwamen wij tot deze gevolgtrekking: dat zoo de vrouwen der beschaafde wereld al de opperheerschappij *de jure* niet konden bezitten, dezelve toch *de facto* in hare handen berustte; en dat het toch altijd beter is, iets te zijn dan iets te schijnen. Men denke echter niet, dat onder hen dit verschil van denkbeelden aanleiding tot eene vredebreuk gaf: niemand leefde er op *Aruba* vreedzamer en gelukkiger; niemand werd er, wegens goede hoedanigheden en uitwendige middelen, meer geacht dan BEOLA met zijne echtgenoot. Ik laat daarom ook nooit na, zoo dikwijls als ik een' brief naar *Aruba* schrijf, hem van mij te doen groeten, en voeg er dan altijd bij: *alsmede aan zijne vrouw's zuster signora JOZEPHITA.*"

Doch dit zij genoeg gezegd, ter opheldering van den naamsoorsprong der *Paardenbaai*. Omtrent dien van *Oranjestad*, kan ik korter zijn, dewijl dezelve van latere dagteekening is, en wel eer 1820 veranderde in 1830. Eens deed de Gouverneur van *Curaçao* eene inspectie-reis naar *Aruba*, en gaf aldaar aan de hoofdambtenaren en verscheidene *Grandes* een groot gastmaal. Men zat vol eer en vrolijkheid aan tafel, at zoo smakelijk als men op *Aruba* eten kon, dronk zoo goed als men van *Curaçao* den wijn kon medebrengen. Bij zulk eene gelegenheid worden er, gelijk over bekend is, *toasten* gedronken en *conditien* ingesteld. Onze tijd heeft dit met den vroegeren gemeen, met dat onderscheid, dat men toen met bokalen deed, wat men thans met kelkjes verrigt. Wij Nederlanders zijn kort, als wij met een kloppend hart, aan een' grooten maaltijd, eene

conditie moeten instellen; maar de Engelschen verstaan zich hierop beter: de eenvoudigste *Gentlemen*, zoodra de beurt aan hem komt, staat op, en begint, na even gekucht en geschraapt te hebben, onder den aanhef van: »*Ladij's and Gentlemen!*" zóó lang zijne conditie uit te spreken, tot dat een daverend handgeklap en luide roep van *bravo! bravo!* er een einde aan maakt. Een Engelsche Lord echter van aanzien, die zich aan deze toejuichingen niet stoort, weet eene conditie zóó lang uit te rekken, dat men er verbaasd over staat, en niet begrijpt, hoe hij zulks zoo kan doen. Bij voorbeeld de Lords BROUGHAM en DURHAM stelden verleden jaar, bij een eeremaal, eene conditie in, welke, zonder stotteren of herhalen, ieder twee uren duurde, en aan welke men meer dan vier uren besteden moest, om ze na te lezen, toen dezelve door de *Times*, in derzelver tafellakenachtige bladzijden, door een telkens herhaald »*het vervolg hierna*" aan de wereld werd medegedeeld.

De Gouverneur van *Curaçao*, die, als het er op aan kwam, om lange conditien in te stellen, voor een' Nederlander zulks anders zeer goed doen kon, was op het gastmaal te *Aruba* te dien opzigte kort, en stelde onder anderen in: »*Het welvaren der Paardenbaai!*" Hierdoor ontstond, in de, door den goeden wijn, verlevendigde denkbeelden der aanzittenden, eenige verwarring; men wist niet, of deze conditie zag op de baai met derzelver vaartuigen, of op de stad met hare inwoners. Deze duisterheid was niet zoo zeer veroorzaakt door de kortheid der conditie, als wel daardoor, dat de stad tot heden toe geen' naam droeg. De kommandeur des eilands, van wien zelven ik deze bijzonderheden heb, trok hierop de stoute schoenen aan, en gaf aan Zijne Excellentie te kennen, dat, daar het dorp of de

stad, aan de *Paardenbaai* gelegen, als nog zonder naam was, en wegens deszelfs toenemende grootheid wel verdiende een' naam te dragen, het den inwoneren van *Aruba* aangenaam zoude wezen, zoo het Zijner Excellentie behagen mogte, bij deze plegtige gelegenheid, aan de stad een' naam te geven. Het was een netelig oogenblik in het leven van den gouverneur, waaruit deze zich echter spoedig wist te redden. Niet tot de Roomsche kerk behoorende, zoo speelden hem ook geene namen van Heiligen voor den geest. Als een regtschapen Nederlander, dacht hij aan onzen geëerbiedigden Koning, en zou misschien gezegd hebben: *Willemstad!* maar zoo heette reeds, naar WILLEM III., de stad op *Curaçao*; — of: *Nassau!* maar zoo wordt het fort genaamd, dat aldaar de stad en haven bestrijkt. Er volgde derhalve het woord: *Oranjestad!* Naauwelijks was het door alle de aanwezenden verstaan, of men hoorde een driemaal herhaald *hoezee!* en het geroep van: » *Lang leve de Oranjestad! zij groeije en bloeije!*"

Dit nu is de naamsoorsprong van *Oranjestad*. Of deze naam niet al te schoon klinkt voor het dorp aan de *Paardenbaai*, moge de Lezer zelf beslissen, als ik zoo aanstonds eene *poligraphie* (*) van hetzelve mededeel. De inwoners van *Aruba* houden mij dit laatst aangevoerde omtrent hunne stad ten goede; ik heb er alleen maar mede willen te kennen geven, dat *Londen* en *Parijs*, zoo groot en schoon als ze zijn, maar

---

(*) Dit woord heb ik, zoo ver mij bewust is, nergens aangetroffen; doch ik heb het gebruikt naar aanleiding van *geographie*, *topographie* en vele dergelijken. Ik hoop maar, dat het goed zal gezegd zijn, en, wegens deszelfs schoonen klank, zal nagevolgd worden!

bedroefde namen dragen in vergelijking van den naam » *Oranjestad!*"

Na dus, zoo ik hoop, den naamsoorsprong der baai en stad in een duidelijk licht gesteld te hebben, ga ik aan wal. De godsdienst- en schoolonderwijzer, de twee kerk- en schoolopzieners, deftig in het zwart gekleed, benevens eene schare van menschen, wachtten mij op, en ik stap met deze langzaam voort, met een gevoel van bisschoppelijke waardigheid. Ik laat echter daarvan niets blijken, maar verdubbel de gewone mate van vriendelijkheid: dezen toeknikkende, genen de hand reikende, een' anderen aansprekende, hetwelk gansch niet gemakkelijk viel, dewijl ik telkens naar mijne voeten moest zien, om niet tegen den puntachtigen (*) en poreusen kalk-rots-grond te stooten, of wel te struikelen, hetwelk op dat tijdstip eene allerbelagchelijkste omstandigheid voor mij zoude geweest zijn. Gelukkig behoef ik slechts 50 of 60 schreden te doen, om aan de woning van den kommandeur te komen. Deze staat in de deur, in zijn' blaauwen rok, met een goud randje, en met een pookje, blinkend van koper, op zijde, welke alleen bij buitengewone gelegenheden worden aangedaan, mij af te wachten en te verwelkomen. Dat de kommandeur mij niet, even als een groot gedeelte der bevolking, van de *Oranjestad*, aan het strand kwam afwachten, moet ik voor diegenen,

---

(*) Deze puntachtige oppervlakte van het strand-rots is een gevolg van het vergaan en wegspoelen door stortregens van de schelpdieren, welke op de Curaçaosche eilanden in de kalkformatie opgesloten lagen, waardoor deze verbindingsmiddelen gemist wordende, derzelver vormen overig blijven.

die niet met de hoofsche gebruiken bekend zijn, ophelderen. Het is nooit stijl, dat een hoofd des lands een ander gaat opwachten, al is deze ook een aanzienlijk persoon; hij zendt tot dat einde zijne gecommitteerden af, en ontvangt den komende in zijne woning. Zulks te verzuimen zou ligtelijk hetzelfde gevolg kunnen hebben, als zeker schoolmeester tegen den Koning van *Pruissen* zeide, dat onder zijne scholieren zou gebeurèn, wanneer hij, gelijk andere menschen deden, met een ongedekt hoofd tegen Zijne Majesteit stond te spreken: het zou, namelijk, den eerbied kunnen verminderen, welken ieder bij zijne onderhoorigen noodig heeft. En deze noodige eerbied is op *Aruba* voor den kommandeur te allen tijde geweest, en tot heden toe gebleven, echter gepaard met zekere vertrouwelijkheid. Daarvan had ik spoedig een bewijs. Iemand voor hem gebragt zijnde, als beschuldigd van zijn' medemensch voor een' *cabriet* (voor een haas, zou men in *Holland* zeggen) aangezien, en op denzelven geschoten te hebben; betoogde de onmogelijkheid daarvan, door te zeggen: » *Mijn lieve allerhoogste van het land! ik* KEES W........, *ik zou durven schieten op een' mensch!*"

Doch om met mijn verhaal, in den tegenwoordigen tijd sprekende, voort te gaan: de kommandeur ontvangt mij allervriendelijkst en minzaamst; hij spreekt in dienzelfden krachtigen stijl, — dien een burgemeester of een president zich zoo gemakkelijk aanwendt, door iets, namens de gemeente of namens het collegie te zeggen of te beweren, — en geeft te kennen, dat mijne komst voor de inwoners van *Aruba* zeer aangenaam is, te meer belangrijk, uit hoofde

de grond van *Aruba* nog nooit door een' Predikant betreden is. Hij zegt dat in tegenwoordigheid van eene menigte menschen, die, wegens boven vermelde vertrouwelijkheid, mede in het huis gedrongen zijn, en eindigt met de uitnoodiging, om in zijne woning mijn' intrek te nemen. Op het eerste antwoord ik: »Dat ik reeds lang eene begeerte had, om *Aruba* te bezoeken; dat ik zulks ook tot mijne ernstige verpligting heb geoordeeld; dat ik mij zeer getroffen gevoel over de hartelijke en vereerende wijze, waarop kommandeur en inwoners mij reeds ontvingen." Op het laatste zeg ik: »Dat de vriendelijkheid al te groot is; dat ik hem somtijds in zijne bezigheden zal storen; dat ik bevreesd ben, hem in het huishouden moeite te veroorzaken." Intusschen neem ik — en dit heeft de Lezer zeker wel vooruit begrepen — de uitnoodiging met vreugde en dankbaarheid aan, welke dankbaarheid, en ook vreugde, in zoo verre deze nog met de herinnering in betrekking staat, mij tot het oogenblik, dat ik dit schrijf, is bijgebleven.

Ik breng het overige gedeelte van den dag grootendeels door, met bezoeken te ontvangen. Van de lastigste weet ik mij echter te ontslaan, door aan te merken, dat alles mij nog zoo voor mijne oogen draait en slingert, even als ware ik nog aan boord van het kleine vaartuig, en dat ik geloof, dat zulks niet eerder zal overgaan, voor dat ik een uurtje rust genomen heb.

Nadat dit laatste gebeurd was, en ik de vermoeijenissen van de reis weg gegeten had, gingen wij uit, om de stad te bezien. Al spoedig vielen mij twee bijzonderheden in het oog: de eerste was, dat de huizen zoo vele onderscheidene soorten van daken bezaten. Sommige waren met gewone dakpannen — en deze zijn de duurste, dewijl ze uit *Holland*

aangebragt worden; — eenige met sjingels (*); andere van maïsstroo, — en deze zijn de minst kostbaarste, om dat men jaarlijks, bij een' goeden maïsoogst, eene groote hoeveelheid van dit stroo verkrijgt, — en sommige huizen weder hadden met kalk bepleisterde daken, die eene vertooning maakten als in Holland een boerenhuis, wanneer het des winters met sneeuw bedekt is. — Hier bij komen eenige bijzonderheden in aanmerking, waarom wij eenige oogenblikken bij de daken der huizen op *Aruba* moeten vertoeven.

Vroeger kende men hier geene andere daken dan van maïsstroo, of, hetgeen min of meer hetzelfde is, van zekere soort van riet, of ook wel met bosjes van gedroogde kokosbladen. Deze daken hebben in *West-Indië* een groot voordeel, door denzelfden invloed bij hitte over dag en in koelte bij nacht als in gematigde luchtstreek, in zomer en winter, onder dezelve gevoeld wordt, welke invloed des te belangrijker is, naarmate men van den koelen nacht de uitwerking van een Europeschen winter op het ligchaamsgestel eenigzins tracht te gemoet te komen. Doch hierover zijn de geleerden in *West-Indië* het gansch niet eens, daar sommige meenen, dat eene warme slaapwijze voor de gezondheid aldaar raadzaam is. Een jonge 2de Luitenant der Marine verhaalde mij eens, dat hij te *Curaçao* op een

---

(*) Sjingels zijn langwerpige vierkante plankjes, ongeveer eene span breed en anderhalve lang; zij worden op de latten der kap gespijkerd, en daarna geverwd of geteerd. Op de Bovenwinds-eilanden, waar ze uit *Noord-Amerika* aangebragt worden, vindt men, wegens de orkanen, anders niet dan dergelijke daken.